

Kalavarojen käytön ja hoidon suunnittelu

Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry:n vuosikokous 2016, Varjolan tila,
Laukaa 22.4.2016

Uusi kalastuslaki voimaan 1.1.2016

▶ 1 luku, 1 § Lain tarkoitus:

Tämän lain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu.

Kalastuslain 4 luku, Kalavarojen käytön ja hoidon suunnittelu.

- ▶ 35 § Kalatalousalueen on laadittava ja otettava käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, jolla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus, ja edistetään vapaa-ajan sekä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä.

KHS:n on sisällettävä (36 §) mm:

- ▶ 1) perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta
- ▶ 2) suunnitelma kalastuksen kehittämis- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetila sekä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi
- ▶ 3) suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi
- ▶ 4) ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä
- ▶ 5) ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi
- ▶ 6) ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi
- ▶ 7) kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittäminen
- ▶ 8) kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määrittäminen
- ▶ 9) suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan sisällytettävistä seikoista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

Perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta

- ▶ Kuvaus vesialueista ja vedenlaadusta sekä kalatalousalueen erityispiirteistä. Tietoa on mm. aiemmissa KHS:ssa, vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmissa ja toimenpideohjelmassa, velvoitetarkkailuissa, kalastusalueen ym. seurannoissa
- ▶ **Tietoon perustuva tarkastelu kalakantojen tilasta** ainakin kaupalliseen kalastukseen soveltuvien järvien osalta ja virtavesistä.
- ▶ **Tietoon perustuva tarkastelu kalastuksesta ja kalastuspaineesta** kaupalliseen kalastukseen soveltuvien järvien osalta ja virtavesistä
- ▶ Joistain järvistä tietoa on hyvin kattavasti, osasta huonosti.

Suunnitelma kalastuksen kehittämis- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetila sekä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi

- ▶ Esimerkiksi kaupallisen kalastuksen pullonkaulat ja kehittämismahdollisuudet
- ▶ Edistämistoimenpiteitä voivat olla esim. yhtenäislupajärjestelmät:
 - Uistelukalastus koko järven alueella, useammalla järvellä yhdellä luvalla
 - Kalatalousalueen kaupallisen kalastuksen luvanmyynti (Troolit, 1,5 m rysät, verkot) (sopimukset osakaskuntien kanssa) >
 - lupien verkossa myynti
 - osakaskuntien toimitsijamies menettely -> Kalatalousalue hoitaa osakaskunta toimintaa maksua vastaan

Suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi

- ▶ Näitä ovat yhteneväisesti kohtien; 4 ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä ja kohdan 5 ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi
 - Istutukset järvikohtaisesti: Velvoiteistutukset, kalatalousmaksut, osakaskunnat, seurat jne (tarvitaan kalatalousalueen koordinoitua)
 - Hoitokalastukset
 - 4 ja 5 tietoon perustuva ehdotus uhanalaisten järvitaimenkantojen tilan parantamiseksi (paljon tietoa valmiina!!!)
 - elinympäristöt: padot, muut nousuesteet, tila-arviot, kunnostustarpeet, suunnitelmat ym.,
 - kalastuksen ohjaus (pyyntivälinerajoitukset, ajalliset ja alueelliset rauhoitukset), kalastuspaineen ohjaus ym. Alamitat, ylämitat, välimitat
 - Mitä kalatalousalue tekee? Mihin kalatalousalue osallistuu?
Toimintakalenteri

Kaikki ei ole kalatalousalueen käsissä!

Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi

- ▶ ELY-keskukset jakavat hakemuksetta korvauksia vesialueiden omistajille yleiskalastusoikeuksien ja kalastusopastoiminnan hyödyntämisestä.
- ▶ Korvausperuste on viehekalastusrasitus.
- ▶ Jakoperusteista voidaan sopia alueen kokouksessa tai mahdollisesti käyttää LuKen tutkimustietoa alueellisesta kalastusrasituksesta. Suomi kalastaa tiedustelu loppuu ja tiedustelu tehdään vastaisuudessa ainakin kalastonhoitomaksun suorittaneille kalastajille. Myös muita jakoperusteita on mahdollisuus käyttää ja jättää rahoitusta kalatalousalueelle esim. hanketoimintaan.
- ▶ Varat maksetaan kalatalousalueille, jotka edelleen jakavat korvauksen KHS:n mukaisesti osakaskunnille.

Kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittely ja kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvilla alueilla kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määrittely

- ▶ Kalataloudellisesti merkittävät alueet; Suuret järvet, tuottoisat järvet, reittivedet, suuret virtavedet, erityiskohteet mv. soveltuvuus.
- ▶ Aikaisemmat määrittelyt alueet mm. ammattikalastuksen vesienkäyttösuunnitelma (K-S ELY-keskus)
- ▶ Keski-Suomen vapaa-ajankalastuksen kehittämishjelma 2013-2017 (K-S ELY-keskus)
- ▶ Kaupallisen kalastuksen varatut yksikkömäärät, pyydysrajoitukset, lupaehdot, ym. kaupallista kalastusta ohjaavat seikat ja tiedot
- ▶ Järvitaimenen uhanalaisuus -> rauhoitettu laji

Suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi

- ▶ Kalakantojen ja kalastuksen seuranta tietoon perustuvaan päätöksentekoon.
 - Kirjanpidot, saalispalautteet, tiedustelut, koekalastukset, hanketutkimus
 - Lisänä velvoitetarkkailut, muu seuranta- ja hanketutkimustieto

Kalataloudellinen seuranta tulee järjestää yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa. Tiedon tulee olla yhteismitallista ja vertailtavaa. Päällekkäisyydet on poistettava ja kerätyn tiedon on vastattava tarvetta. Kalatalousalueen ei tarvitse olla eikä ole ainoa kalataloudellista seuranta järjestävä taho! LuKe kerää kaupallisen kalastuksen saaliskirjanpidon

- ▶ Toteuttamiskelpoinen valvontasuunnitelma -> Toimintakalenteri
- Katso Keski-Suomen Kalatalouskeskuksen [www-sivuilta](#) -> esitelmät
-> *Kalaston tilan ja kalastuksen seuranta - katsaus menetelmiin*

Käyttö- ja hoitosuunnitelmien toimintakalenteri

- ▶ Toimintakalenteri KHS:n voimassaoloajalle
- ▶ Vuosittaiset toimenpiteet suunnitelmallisesti
 - ▶ Helpottaa toimintaa, rahoitusta ja tuottaa tietoa järjestelmällisesti
 - ▶ Seuranta voi olla vuosittaista, vuorovuosina tai harvemmin toteutettavaa, kunhan se vastaa sille asetettuun kysymykseen.
 - ▶ Toimintakalenteri mahdollistaa resurssien kohdentamisen tehokkaammin
 - Valvontatyö
 - Nuorisotyö
 - Inventoinnit, suunnittelut
 - Kunnostukset
 - Seuranta ym. -raportit

KHS:n hyväksymisprosessi

- ▶ ELY-keskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman, kun:
 - 1) se on kalastuslaissa säädettyjen vaatimusten mukainen
 - 2) on yhteensopiva valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista
 - 3) on yhteensopiva muiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kanssa
 - 4) on käsitelty alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä

KHS on voimassa enintään 10 vuotta

Toimeenpano ja valvonta

- ▶ ELY-keskus valvoo toimeenpanoa
- ▶ Jos KHS:n toimeenpanon laiminlyönti aiheuttaa kalakannan tai -lajin elinvoimaisuuden vaarantamisen voidaan kalastonhoitomaksusta kertyvää rahoitusta pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle.
- ▶ Kalatalousalue, ELY-keskus ja alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja toteutumista

Kalatalousalue ja osakaskunnat

- ▶ Osakaskuntien on oltava aktiivisesti mukana KHS:n valmistelussa!
 - yhteisluvut, kaupallinen kalastus, kalastusrajoitukset, -kiellot, korvaukset, istutukset ym
- ▶ Käyttö- ja hoitosuunnitelmat ovat aiempaa ”voimakkaampia” papereita, joilla on suurempi ohjausvaikutus. Viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon KHS:n kalavarojen käyttöä ja hoitoa koskevat yleiset suuntaviivat
- ▶ Uusien käyttö- ja hoitosuunnitelmien on oltava laadittuna ja jätettynä ELY-keskuksille 2020 loppuun mennessä

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

- ▶ ELY-keskus asettaa toimialueelleen alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä
- ▶ Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon sekä maakuntien liittojen edustajista
- ▶ Ryhmä toimii ELY-keskuksen ohjauksessa ja koolle kutsumana. Ryhmä tekee esityksiä kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta
- ▶ Ryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia
- ▶ Ei pidä sekoittaa Sisä-Suomen kalatalousryhmään (7 Leader-ryhmää)

Kalatalousalueiden tehtävät

- 1) kalavarojen kestävän käytön ja hoidon suunnittelu
- 2) KHS:n laadinta, hyväksytyn suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus
- 4) kalastuksenvalvonnan järjestäminen
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoitotoimenpiteiden seurantatietojen kerääminen
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille
- 9) muut ELY-keskuksen tulosohtaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

- 1) huolehtii valtiolle kuuluvasta kalataloushallinnosta
- 2) valvoo yleistä kalatalousetua sekä edistää kestäväää kalastusta ja kalavarojen hoitoa
- 3) antaa asiantuntija-apua kalatalousalueille
- 4) valvoo, että kalatalousalueet toimivat lain ja sääntöjensä sekä KHS:n määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät
- 5) ohjaa ja valvoo valtion varoin tehtävää kalatalouden neuvontatyötä
- 6) käsittelee asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalatalousviranomaisten ja kalatalousalueiden välillä
- 7) hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät

Kalastuksenvalvontaa koskevissa asioissa ELY-keskus voi toimia viranomaisen virka-apupyynnön perustuen koko maan alueella

Rahoitus I

Kalatalouden edistämiseen vuosittain käytettävät määrärahat kertyvät kalastajien maksamista kalastonhoitomaksuista.

Kalastuslain (379/2015) 82 §:n mukaan kalastonhoitomaksuina kertyneet varat käytetään;

- 1) kalavesien kestävän käytön ja hoidon suunnittelusta ja toimeenpanosta, ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kalastuksenvalvonnasta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) kalatalousalueiden toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin
- 3) kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 4) kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastoimintaan perustuvasta käytöstä maksettaviin korvauksiin vesialueen omistajille sekä
- 5) valtiolle ja Metsähallitukselle kalastonhoitomaksun kannosta aiheutuvien menojen maksamiseen

Rahoitus II

Maa- ja metsätalousministeriön hakemuksesta myöntämät valtakunnalliset avustukset;

- 1) avustuksia kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 2) erityisavustuksia valtakunnallisiin ja muihin laajoihin kalatalouden hankkeisiin, jotka edistävät kalavesien kestävän käytön ja hoidon suunnittelua, toimeenpanoa, ohjaamista ja kehittämistä sekä kalastuksenvalvontaa

ELY-keskusten hakemuksesta myöntämät alueelliset avustukset;

- 1) erityisavustuksia alueellisiin kalatalouden hankkeisiin, jotka edistävät kalavesien kestävän käytön ja hoidon suunnittelua, toimeenpanoa, ohjaamista ja kehittämistä sekä kalastuksenvalvontaa ja kalatalousalan neuvontaa
- 2) yleisavustuksia kalastusalue toimintaan

Rahoitus III

- ▶ Yhteisesti laadittuun kalatalousalueen toimintakalenterin toteuttamiseen voidaan kohdistaa varoja omistajakorvauksista. (Hakemukset myönnettyt varat)
- ▶ Kalatalousalue voi vetää myös hankkeita
- ▶ Kalatalousalue voi myydä konsulttipalveluita myös toiminta-alueensa ulkopuolelle. Erikoistuminen/erikoisosaaminen? LR-lammikot?
- ▶ Hankesponsorit, muut avustukset ja rahoitusmallit.

Kiitos! Keskustelua!

